

Vellykket flislegging krever kunnskap om underlaget

SINTEF Byggforsk

www.sintef.no/byggforsk

Tekst

Arne Nesje, Hanna J. Larsen og
Ina C. Sandberg

For å oppnå et vellykket resultat når man skal flislegge et innendørs golv, er det viktig å vite hvordan underlaget er bygd opp. Det er to hovedprinsipper for oppbygging av innendørs golv med keramiske fliser: som flytende golv, der flislaget ikke har forankring til eller kontakt med bærekonstruksjonen, eller som golv med fast forankring, der flislaget er fast forankret til bærekonstruksjonen. Dette er ett av flere temaer i den nye boka *Alt om flislegging* fra SINTEF Byggforsk og Byggkeramikklforeningen.

Flytende golv

Når man skiller påstøpen fra underlaget med et glidesjikt, gjør glidesjiktet at flislag og underkonstruksjon kan bevege seg uavhengig av hverandre. Forhold å ta i betraktning ved flytende golv, er leggeteknikk, svinn, kantroising, armering og fugeinndeling.

Alle sementbaserte påstøper har svinn som varierer med v/c-tallet, pastavolumet, tilsetningsstoffene og andelen av grovt tilslag. Totalsvinnet kan variere i området 0,5–1,2 mm/m og kan deles i selvuttørkingssvinn og uttørkingssvinn. Tidspunktet for liming av fliser påvirker svinnforløpet. Rask uttørking av betongen fører lett til kantroising, det vil si at støpesjiktet løfter seg langs kanter og fuger. Det kan gi riss i påstøpen både før og etter at flisene er limt. Betong kan ha et svinn på over 1,0 %, altså over 1 mm per meter. Limer man fliser for tidlig på en

betong med så stort svinnpotensial, kan flisene løsne. Uttørkingen går imidlertid saktere når flisene er limt på betongoverflaten, og fukttilstanden i påstøpen vil jevne seg mer ut.

Store fliser og liten fugeandel bidrar til saktere uttørking og kan slik redusere faren for at fliser løsner.

For påstøper med svinnpotensial over 0,6 % bør man vente med å legge fliser til uttørkingssvinnet er lavt nok. Alternativt kan man armere ekstra mye, helst i to lag. Påstøper med lavere svinnpotensial kan flislegges etter om lag 1 måned, etter at det meste av selvuttørkingssvinnet er ferdig.

Flytende golv trekker seg sammen inn mot et midtpunkt som ligger i ro. Behovet for feltinndeling med bevegelsesfuger må man vurdere i hvert enkelt tilfelle.

Betongelementgolv bør alltid ha fuger rett over endeoppleggene. Her opptrer

rotasjon på grunn av elementets nedbøyning, med stor risiko for riss. Man må vurdere hvorvidt de bør gå helt gjennom påstøpen. Er hensikten å kontrollere rissbevegelsen, må de være gjennomgående. Kunne golvet ellers vært fugefritt, holder det å bare skjære et spor eller en rissanviser. Det er viktig å ikke skjære av armeringen. Flisfugen og rissanviseren må korrespondere, og man må bruke elastisk fugemasse eller fugeprofil med nødvendig bevegelseskapasitet.

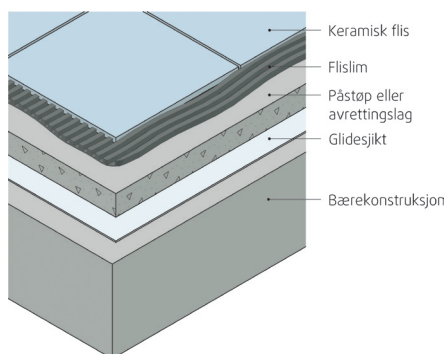
Golv med fast forankring

Fliser på påstøp med heft til underlaget betyr at flislaget er festet direkte på en bærende underkonstruksjon eller på påstøp eller avrettingsmasse med heft til underlaget. Underlaget kan være betongplate på grunnen, støpt etasjeskiller eller betongelementer med påstøp eller selvutjevne avrettingslag. Man bør bruke betong og påstøp med minst mulig svinnpotensial. Påstøp med heft til underlaget skal generelt ikke deles inn i felt med fuger, ettersom den skal samvirke med underlaget. Fuger gir bare et større forankringsproblem med fare for kantroising og at påstøpen løsner. Eneste unntak er for elementdekker og gjennomgående konstruksjonsfuger. Her bør man skjære rissanvisere (uten å kutte armeringen) over alle endeoppleggene til elementene og legge inn elastisk fugemasse eller fugeprofiler i flislaget.

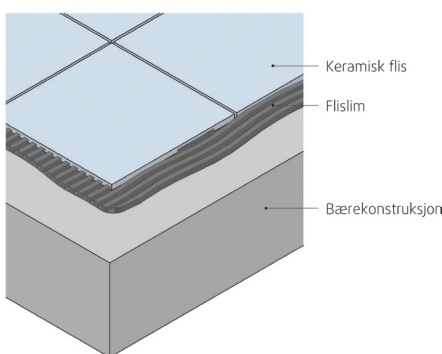
Referanser

SINTEF Byggforsk og Byggkeramikklforeningen. *Alt om flislegging*. Oslo: SINTEF Byggforsk, 2011

To konstruksjonsprinsipper

Fliskonstruksjon skilt fra underlaget med membran og glidesjikt

Keramiske fliser limt direkte til underlaget